

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inzerati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inzerati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 17.

V Ljubljani, dné 7. septembra 1899.

Leto XII.

Boj žganju.

Pred leti se je bilo pričelo v slovenskem časopisu živo gibanje proti pijančevanju. Nekaj časa je to gibanje zastalo, v novejšem času pa je izšla v Pulju knjižica: „Šola v boju proti pijančevanju.“ Spis je posnet po enakem nemškem nagrađenem spisu. Ljudske šole so sprejele knjižico v svoje knjižnice, in upati je, da ne bode brez sadu ostala.

Spis ima namen učitelje navdušiti, da s poukom o škodljivosti alkohola vcepijo že otrokom prepričanje, da se je treba tega strupa varovati. Že v mladosti je treba otroke poučevati, da ne zabredejo pozneje v pijančevanje. Učitelji naj zbirajo sosebno ob nedeljah in praznikih večjo mladino okoli sebe, jo zabavajo s poukom v strokah, za to mladino zanimivih in koristnih ter drugimi nedolžnimi zabavami ter jo odvrtačajo od pohajkovanja. Tudi katehetje naj se ozirajo ob vsaki priložnosti pri poduku v krščanskem nauku na potrebo, mladino trezno ohraniti.

Potrebno je, da se v bran postavijo prijatelji ljudstva njegovemu dušnemu in gmotnemu propadu, kateri mu preti po nezmernem vživanju žganja. Da storé duhovniki to dolžnost pri vsaki priložnosti, je javno znano; da katehet ne zanemarja nobene priložnosti, da opozarja otroke na nevarnosti in greh pijančevanja, se razume samo ob sebi. V ljubljanski škofiji se je vpeljala družba treznosti, ki ima svoje praznike, ob katerih ponavljajo udje obljubo

treznosti; takrat se jim gotovo tudi v primernem, nalašč za družbo izbranem govoru razložé strašne posledice pijančevaja, ker brez tacega govora bi bila družba mrtva. Zbira se mladina v Marijine družbe, katere imajo posebej nalogo varovati mladino v najnevarnejših letih, da se ohrani značajna in ostane na pravi poti. Dobra so tudi posvetna katoliška izobraževalna društva. V njih naj se večkrat govori o škodljivosti žganja.

V nekaterih krajih je na Kranjskem nekoliko dobrega storil tudi deželni davek na žganje. Trdilo se mi je v nekem kraju, da od tistega časa se je nekoliko omejila pijača iz špiritovega žganja. Poprijeli so se pa domačega, katerega v dobrih sadnih letih mnogo nažgó, ki sicer ni tako strupeno, kakor špiritovo. Kjer pa ni domačega žganja, ali so ljudje le špiritovega navajeni, tudi ta davek malo ali nič ne izdá.

A vkljub vsemu temu, vkljub vsem naporom tako malo sadu! Vidi se očitno, da se pijančevanje, sosebno žganjepitje ne zmanjšuje, ampak širi. Kako bridko je videti, ko se drvé od vrat do vrat trdni, mladi, zdravi ljudje in beračijo, samo da dobé za žganje; kako je mladina vedno bolj podivjana, kažejo pretepi in poboji. Ako vprašamo: zakaj so se zbili, nam se po navadi odgovarja: pijani so bili, tam in tam so se žganja napili. Cele družine živé ob žganju, pijó ga, pravijo „za potrebo“, možkim je špirita vsak dan „potreba“, kakor ženskam kave; otroci se vadijo te pijače v prvi mladosti, sosebno ko starim pri težkem delu pomagajo, ali gredo kam na dnino. Da, matere celo motijo z žganjem otroke v žibeli.

Vidi se, da poduk nič ne izdá in tudi izdal ne bo, dokler bodo javne naprave take, ki ljudi po sili v pijanost zapeljujejo. Poželjivost je presilna, da bi se ljudje sploh mogli premagati, ako jim je priložnost v greh povsodi nastavljena. Take priložnosti so krčme. Krčem je toliko nastavljenih brez vse potrebe. Žganje se toči po posebnih žganjarjih, po štacunah, koliko pa še po zakotnih hišah brez dovoljenja gosposke. Ti mnogoštevilni žganjarji hočejo „zaslužiti“, zato vabijo ljudi na pragu stojé, opojene silijo s pijačo, ako se pa pri vsem tem ljudstvo njim na ljubo še dosti ne gane, se poslužujejo še vabljivejših sredstev: godbe, plesa. Tako ima živa, lahkomišelna mladina povsodi nastavljene zanjke, kjer se vadi pijančevanja, v pijančevanju že izurjeni se utrjujejo v svoji strasti. Ker je toliko konkurence med krčmarji, gleda vsak, da kupi pijačo kolikor mogoče po ceni. Zato smo prišli tako daleč, da pri toliki množini krčem bolnik tudi za silo ne sme vina iz krčme piti, ker se mu je po pravici bati, da si s ponarejeno, z vsemi zmesmi zmešano brozgo zdravje še bolj pokvari. Star mož mi je pravil: „Po pravici vam povem, da sem v mladosti kozarec vina izpil, pa mi je koristilo, sedaj mi pa vselej škoduje, če ga pijem; ker ne dobim več nikjer dobrega, zato pijem raji žganje.“ Pil je sem ter tje domače žganje, pa ni bil pijanec.

Kadar prosi kdo za pravico krčme ali žganjarije, vpraša gosposka v prvi vrsti občino o potrebi za tako privolitev in o zanesljivosti osebe. Tu je za svojo občino skrben župan v veliki zadregi. Prosilec si je že poprej nagladil pot, tu imajo veliko vlogo žlahta, botri, prijatelji, podmite in tudi pretenje. Ako so bili občinski možjo tako trdni, da se niso dali omehčati, se prošnjik toži in gosposka prav ostro preiskuje, je li se dotični občinski sklep tudi pravilno vršil. Tako preiskovanje mnogokrat može nagne, da dovolijo. Zdi se, kakor bi šlo gosposkam pri takih dovolitvah v prvi vrsti za davek. Ako pa prošnjik pri prvem poskusu propade, počaka do prihodnje volitve, do tedaj ima že svojo stranko, in vsa reč se izide prav gladko.

Za vspéšen boj zoper pijančevanje bi bilo treba v prvi vrsti zmanjšati nepotrebno število krčem, kjer se opojne pijače točijo, in strogo paziti, da se žganje ne bo, kakor sedaj, v hišah brez dovoljenja gosposke točilo. Potem je pa tudi treba zakona zoper pijančevanje, katerega bi morale gosposke z vso odločnostjo izvrševati. V državnem zboru je bil že tak zakon predložen, zgubil se je pa nekje v odseku, da ga menda ne bo več na dan.

V Ameriki, kakor se čuje, se ne smejo dajati opojne pijače mladoletnim pod 24. letom, otrok je ne dobi, tudi da bi

jo domov nesel. Pri nas pa hodijo otroci po žganje, ga na poti pokušajo, tudi pijó ter z vodo zalivajo. Šolski otroci se zberó ter dajo za žganje; kadar odrastejo, se začnó prosto po pivnicah vlačiti. Stariši so pa tako slabi, da odraščajoči mladini tega ne zabranijo, ker so nemarni ali preboječi, mnogokrat to prezirajo, ker so se bili začeli tudi sami v teh letih pijančevanja vaditi.

Ali ne bi bilo prav, pijanca kaznovati, pa tudi gostilničarja, ki ga je napojil? Pri nas se pretepalci in ubijalci s pijanostjo izgovarjajo, in to jim kazen olajša. Pravica opojne pijače točiti bi se morala dajati samo zanesljivim ljudem, ko bi se pa kdo skazal nezanesljivega, naj bi se mu vzela za vselej.

Po prepričanju pisalca teh vrst je v prvi vrsti treba, da gosposke odstranijo ali vsaj zmanjšajo priložnosti, katere v pijanost zapeljujejo, in vse storé, da se to zlo prepreči, sicer pri tolikih zapeljivostih ne bodo izdali veliko niti napori cerkve, niti šole, niti društev. Gibanje zoper pijančevanje ne sme zaspiti in to gibanje morajo tudi oblastva podpirati. Le tako bode mogoče v korenini zatreti zlo, katero tira ljudstvo v dušno in telesno propast.

Kaj se v Avstriji prideluje?

Sedaj so pri nas že pospravili večinoma svoje pridelke, in kmetič rad pregleda, kaj je pridelal, in sešteva, koliko neki je vsega skupaj. Pri nas se sešteva vsako leto vse, kar se pridelal, kar se proda, kar se kupi, in po uradih se potem te številke sestavljajo, da uradniki in poslanci vedno vedó, kako je z gospodarstvom v naši državi. Seveda ga ni človeka, ki bi do krajcarja in do kilograma natanko mogel sešteti, koliko krompirja ali ovsal je v vsi državi pridelalo, pa približno se že da določiti, ker se vé, koliko primeroma porabijo ljudje sami in koliko prodajo. Seveda ni pridelok v dveh letih enak: eno leto ta stvar bolje obrodi, drugo leto druga, pa če se vzame za več let povprek, se spozna, koliko zemlja po navadi nese. Če za zadnjih 10 let povprek vzamemo srednjo množino pridelkov, izvemo, da se v avstrijski državni polovici — brez Ogerske — pridelujejo ti-le poljski sadeži:

Največ se prideluje krompirja, namreč 100 milijonov hektolitrov na leto, in ta je vreden 170 milijonov goldinarjev. Res je, če ne bi bilo krompirja, bi veliko ljudi pri nas trpelo lakoto, posebno v tistih krajih, kjer je slaba zemlja.

Za krompirjem pride prva sladkorna pesa, katere se pa prideluje že za polovico manj, namreč

50 milijonov stotov, ki gredó večinoma v velike tovarne za sladkor na Češkem.

Na tretjem mestu je oves, katerega pridelujemo na leto 36 milijonov hktl. in ki je vreden 100 milijonov goldinarjev.

Za njim sta detela in seno. Obojega imamo skup 32 milijonov stotov.

Rži nam nese zemlja 28 milj. hl. Taka žetev je vredna 140 milijonov goldinarjev.

Ječmena pridelujemo 19 milj. hl. Njegova vrednost je 85 milj. gld.

Pšenice nese naše polje 16 milj. hl., ki so vredni 110 milj. gld.

Zelja pridelujemo primeroma veliko, namreč 7 in pol milj. stotov.

Turšice pa imamo primeroma malo, namreč 6 in pol milj. hl., ki je vredna 24 milj. gld.

Različne piče in klaje pridelujejo avstrijski kmetje 4.400.000 stotov.

Naši vinogradniki pridelujejo na leto tri in pol milijona hl. vina.

Fižola in graha dobivamo okoli 3 milj. hl.

Lan in konoplja ne dosežeta milijona, ampak le 930.000 stotov.

Hmelja, ki se rabi večinoma za pivovarne, nosi zemlja 65.000 stotov.

Slednjič se prideluje pri nas tobak, katerega zraste za 60.000 stotov.

Taka je avstrijska žetev. Sedaj jo primerjamo z ogrsko žetvijo! Pred vsem moramo priznati, da je Ogrska pšenična dežela. Ogri pridelujejo pšenice največ, namreč 43 milj. hl., ki je vredna 290 milj. gold. To je nekaj manj, nego 3 krat toliko kot pri nas.

V krompirji smo mi z Ogrom naprej. Skoro trikrat manj ga pridelujejo od nas, namreč 36 milj. hl., ki so vredni 39 milj. gld. Iz tega se vidi, da je naš krompir boljši od ogrskega.

V turšici so nam Ogri naprej. Oni pridelujejo petkrat več turšice, namreč 35 milj. hl., ki je vredna 120 milj. gld.

Ovsa imajo Ogri pol manj kot mi, namreč 19 in pol milj. hl., ki je vreden 50 milj. gld.

Tudi detelje in sena imajo mnogo manj, namreč 19 milj. stotov na leto.

V ječmenu nas skoro dohajajo s 16 in pol milj. hl., ki so vredni 70 milj. gld.

Rži imajo ravno polovico manj kot mi, namreč 14 milj. stotov v vrednosti 85 milj. gld. Iz tega se pa vidi, da je njihova rž boljša od naše.

V pesi so daleč za Avstrijo, ker je pridelujejo le 11 milj. stotov. Vzrok je ta, da nimajo tolikih tovarn za sladkor.

Razne piče in klaje imajo pa pol več, namreč 10 milj. stotov, v vrednosti 19 milj. gld.

Vino ogrsko je veliko močnejše od našega, pa ga je manj za tretjino, namreč 2 in pol milj. hl. V zadnjem času pa je trtna uš mnogo vinogradov pokončala, tako da ga je v zadnjem času še manj.

V tobaku so nam pa naprej skoro desetkrat, ker ga pridelujejo 560.000 stotov. Tobak je seveda državen.

Lanu in konopelj imajo Ogri na leto 580 tisoč stotov, ki jim vržejo 17 milj. gld.

Fižola in graha imajo skoro šestkrat manj, namreč pol milijona hl., ki so pa vredni 3 in pol milijona goldinarjev.

Tu so z Ogri šteti seveda tudi Hrvati, ker so z njimi združeni v eno državno polovico. Če pregleđamo vso žetev našega cesarstva, potem izprevidimo, da od okroglih 520 milijonov hl. in stotov skupne žetve pridelujejo v avstrijski državni polovici kakih 310 milijonov, v ogrski pa kakih 210 milijonov.

Da pravično sodimo, moramo primerjati se, koliko imamo sveta in pa ljudi. Če Ogri tudi pridelujejo toliko manj, imajo pa več sveta. Naša državna polovica namreč ima 300.213 kvadratnih kilometrov, Ogrska pa 325.325 kvadr. kilm. Iz tega se vidi, da je ogrska dežela veliko manj obdelana od naše, in da če bi jo Ogri bolj izkoristili, bi lahko veliko več pridelali od nas. Prebivalcev je pri nas več, namreč 24.580.000; v ogrski državni polovici jih je le 17.600.000.

Naš svet za poljedelstvo ni tako pripraven, kot ogrski, ampak ker je veliko ljudi, so ti prisiljeni, da več delajo, da se morejo preživiti. Iz teh števil se pa hkrati izprevidi tudi to, da mora naša država, če se hoče ohraniti, v prvi vrsti gledati na prospeh poljedelcev. Vlada mora pospeševati pri nas vsako gibanje, ki je kmetom v korist.

Pregovori.

Volk že vé, s čim si zobe iztrebi.

V planini pride živina do kostí, v hlevu do mastí.

Vsaka kača ima svoj strup.

Vsaka nova metla iz začetka dobro pometa.

Vsaka reč ima svoj čas.

Vsaka sanja pol resnice.

Vsak cigan svojo kobilo hvali.

Vsak po svoje, dejal je tisti, ki je kravo s svedrom dri.

Vsak pravi: Daj, daj, daj; nobenega ni, da bi rekel:

Na, na, na!

Vse sem prestal, samo breskovich pešek mi niso na glavi drobili.

V visok stolp rada strela trešči.

Listek.

Živ pokopan.

(Po stari listini posnel A. K.)

(Konec.)

III.

Neprestana tišina, nepredoren molk! Črna noč! Nobenega znamenja kake luči ali glasu ali sploh življenja. Nepopisno čustvo brezdelavnosti, morečega miru in brezbriznosti za vse. Telesne moči se ne čutijo, duh se ne zaveda. In vendar je še nekaj življenja, življenja nedelavnosti, življenje samo namišljeno, brez znakov življenja.

Tako stanje brez dvoma postane sčasoma dolgočasno. Duša brez zadostne hrane za mišljenje mora trpeti in človeka zoperno vznemirjati.

Morda je ta kazen za-me očiščevališče? Morda bo kaj takega. Toda moj duh ne čuti nobene obteženosti. Srečen sem, srečen v toliko, da so se skrbi umaknile temu duševnemu spanju ter da sem prost vsake razburjenosti.

Je-li to dežela onkraj groba? Ali sem res umrl in ali je truplo moje mrzlo in trdo, ležeče v rakvi na postelji v moji sobi? Morebiti še stojita zdravnik in fra Domenico poleg moje postelje, ter se razgovarjata, kako nepričakovano hitro je nastopila smrt. Ali pa so ravnokar moje truplo hitro pokopali — kužne takoj pokopljejo, da se bolezen ne širi — morda sedaj truplo zvisipljejo v hladno zemljo ali je pokladajo v prostorno obzidano družinsko rakev. Naj bo karkoli, gotovo je, da je za-me minulo življenje: bridkosti in radosti, vživanje in trpljenje človeškega življenja, vse to je za-me minulo, minulo za vselej!

Dejal sem, da nisem mogel gledati. To je bilo res; toda polagoma se mi je vračala misel, da sem bil zopet zmožen gledati. Da, spregledal sem in gledal v — strašno noč. Toda kdor vidi, treba da ima oči. Ali imam jaz res oči v truplu? Moj duh je še v mojem telesu, ali si pač morem kaj premakniti? Poskusim vzdigniti roko, in čutim, da sem zadel ob nekaj trdega, mrzlega. Hitro umaknem roko. Kje sem? Hipoma zgine vsa dosedanja mirna tišina. A duhu se vrnejo moči, vrne se popolna zavest in ž njo me obvlada nakrat nepopisno strašna sumnja. Zopet stegnem svojo roko in zopet zadensem ob trdo, mrzlo stvar. To je gotovo žebelj od rakve. Grozovito: živega so me pokopali.

Večkrat se zgodi, ako je kdo obsojen v smrt, da mu, kadar zasliši, da izrečejo nad njim smrtno obsodbo, vse zastane, da ga strah tako prevzame, da se niti ganiti ne more. Grozna novica za hip podere vse njegove duševne moči. Toda polagoma se zopet vzbudé te moči, se podvoje, ter obsojencu v groznih slikah kažejo njegovo tužno usodo. Potem pa začne jokati, kričati, tekati po ječi, lase si puli iz glave, krivdo zvrča zdaj na druge zdaj zopet na-se, sploh nepopisnen nemir se polasti njegovega srca.

Tako sem tudi jaz, ko sem se zavedel, kje da sem, popolno obnemogel, kakor bi me bili z verigami zvezali, skoro da sem se začel smejeti z onim groznim smehom, kakor ga opazujemo pri divjem norcu, toda moči so se vrnilé in začelo se je za-me očiščevališče, da še več, začel se je za-me — pekeli!

Kakor se zjutraj dnevna svetloba ne loči kar hipoma iz teme, marveč se začetkoma meša s temo, tako so se tudi moje dušne moči polagoma vračale in umikala se jim je temna nezavest.

Tedaj pa ko se zavem, zakričim na vse grlo, a glas moj zadene ob stene moje rakve in z vso silo vdarja nazaj na moja ušesa. Slab vsled bolezni in pomanjkanja zadostnega zdravega zraka, ležal sem znak na trdem lesu svoje rakve. Obupanost in prepričanje, da je vsak poskus rešiti se, za me brezvspešen, stiskala sta mojo dušo ter vžigala v njej tem večje kopnenje po življenju. Da, življenje, prijetno, veselo, brezskrbno sem vžival zgoraj na zemlji; bilo seveda tudi ni brez britkosti, vendar splošno sem živel srečno in vžival ta najdragocenejši dar božji! — Sedaj pa sem zabit v rakev, morda več čevljev globoko zakopan v zemljo — to je ovira, katere ne premaga tudi človek pri najboljših močeh in najkrepkejšega zdravja, jaz pa sem slab od bolezni in si sploh niti poskusiti ne upam, da bi se rešil.

V tem divjem obupu zvijal sem se, kričal in razbijal okrog sebe, dokler mi ni glas bil zamolkel in dokler debele znojeve kaplje niso oblile mojega čela. „Pomagajte, pomagajte! Ali ni nikogar, ki bi se usmili nesrečneža, katerega so pokopali živega?“ Ah, tu so stopinje nad menoj, zakričim zopet z vsemi silami, a kmalu se prepričam, da niso bile to stopinje nad menoj, da so bili to vtripljeji mojega srca, ki je tako močno bilo v razburjenosti. Pomagajte!

Moje moči so slabele, dihanje mi je bilo vedno težavnejše. Padel sem zopet v nezavest...

Čez nekaj časa, kako dolgo, ne vem, se zopet vzdramim iz nezavesti, zopet kličem na pomoč in bijem okrog sebe. Toda pomoči ni bilo od nikoder, legrozovit odmev bil je na moji ušesi. Vse je bilo izgubljeno za-me in ni me drugega čakalo tukaj nego smrt.

Hipoma pa mi kakor iskra šine v glavo misel, ki me navda z novim upom. Spomnim se namreč, da diham. Kako pač morem v grobu dihati? Ko bi me bili v prst pokopali, bil bi jaz že davno povžil ves zrak v rakvi. Seveda je bil zrak, ki sem ga dihal, slab in moreč me, vendar sem dihal, dasi tudi z največjo težavo. Nekaj zraka je torej moralo priti od zunaj. Morda je pa vendar mogoče, da so me položili v mojo prostorno družinsko rakev, ki je bila obzidana in ki je imela dve odprtini, eno na sredi, po kateri so spuščali rakve v grobišče, drugo manjšo pa ob strani, raz katero je čuvaj grobov odvalil kamen, kadar smo hoteli iti pogledat v grobišče rakve svojih domačih.

Okrepljen s to novo nado, jel sem z nova poskušati, kako bi odstranil pokrov nad seboj. Na misel mi je prišlo, kako iznajdljivi so bili čestokrat jetniki v sredstvih, s katerimi so včasih ubežali, toda kaj je meni vse to pomagalo? Oni so imeli kak žebelj ali dleto, ali kaj podobnega, jaz ničesar, oni so imeli časa dovolj, jaz ga imam malo, kajti zrak v grobu je vedno slabši in moči mi vedno bolj pojemajo. Kakorkoli sem premišljeval, vedno bolj mi je bilo jasno, da mi je končno vendar le — umreti.

Tedaj pa sem začel moliti, moliti iskreno, po božno, zaupno, goreče, tako kakor nikdar v svojem življenju. Zopet sem začutil v sebi nekaj več moči, vnovič sem se uprl z obema rokama proti pokrovu — zdelo se mi je, da je nekaj zahreščalo, poskusil sem znova in čutil sem, da žebli odjenjujejo. Sedaj sem bil do cela prepričan, da so me položili v družinsko rakev. Žarek upanja posijal je v temo moje duše. Napel sem zopet vse moči, zdelo se mi je, da se je pokrov odmaknil, a v istem hipu sem obstal nezavesten . . .

Ko si zopet opomorem, bil sem ves poživljen, dihal sem boljši zrak. Stegnil sem zopet svojo roko proti pokrovu, a ni ga več bilo. Pogledam, in malo se zasveti skozi špranje, okrog sebe vidim v rakvah kosti svojih domačih, očeta, matere in strica.

Ko bi bil kako drugače zašel v grobišče, morda bi me ob tem pogledu prevzel strah. V mojih okolnostih pa so se vsi strahovi umikali nenasitnemu hrepenenju po življenju. Oblečen sem bil v svojo navadno obleko. Očitno je bilo, da so me hitro pokopali, ter zato me položili tudi v široko rakev, ker bolj primerna za me v tistem hipu ni bila narejena. Toda kako, da nisem umrl za kugo, vsaj sem jo vendar nalezel od tujca? Kaj me je rešilo?

Sreča za-me, da sem bil poprej večkrat v družinski rakvi, vedel sem za obe odprtini, vedel posebno dobro tudi za manjšo stransko, kjer sem upal, da mi bo mogoče odstraniti kamen, ki odprtino zakriva. Ko tavam nekaj časa po rakvi in tipljem po

stropu, dotaknem se znanega mi kamna. Toda strop je bil previsok, da bi bil mogel jaz kaj opraviti s svojimi oslabljenimi močmi. Kaj tedaj storiti? Tedaj zagledam svojo rakev, položim jo narobe, stopim nanjo in po hudem naporu se mi posreči, da se odvali kamen nad odprtino v stran. — Čudno, kako jo je usoda tukaj sebi zagodla: rakev je mene rešila iz ječe groba!

Svetli, gorki žarki solnca so se vsuli z vso silo v grobišče in name. Ta meni sedaj nenavadna svetloba vzela mi je vid. Dobro je bilo, da nisem vsled te nenadne spremembe popolno oslepel. Polagoma so se mi oči zopet navadile svetlobe.

Kolikor mogoče hitro zlezem iz rakve ter se plazim proti mestu. Sv. Marko se mi je zdel najvišji in najsvetlejši. Srce moje je bilo polno hvaležnosti do Boga, ki mi je skazal tako čudovito milost. Šel sem naravnost v cerkev sv. Marka ter pokleknil k spovednici, v kateri je spovedoval fr. Domeniko.

„Prosim, duhovni oče, svetega blagoslova, da se prav in čisto spovem svojih grehov“ — tako začnem.

Fra Domeniko pa se je stresel, ko je začul moj glas.

„Oprosti, ljubi moj, da te motim, toda tvoj glas je tako podoben glasu onega, ki smo ga nedavno pokopali.“

„Duhovni oče, vi mislite na Štefana Bardone?“

„Da! Ali ste ga tudi vi poznali?“

„Da! Vsaj sem jaz Štefano Bardone!“

Spovednik je onemel.

V par hipih sem mu povedal vso svojo zgodbo. Potem pa sem opravil spoved ter napravil trdne sklepe za prihodnost. Sklenil sem, dobro porabiti čas svojega življenja, da si naberem kaj zakladov za večnost, kateri sem bil sedaj že tako blizu.

Čudno pa je, kar mi je povedal fra Domeniko. On ni našel nobene listine v onem predalu, katerega sem mu zaznamoval. Nisem si mogel razlagati, kako je to prišlo. Potem sem se napotil domov. Srečal sem nekaj znancev, ki so me pozdravili kakor po navadi. Najbrže, da mestni urad ni naznanil moje smrti, ker sem baje umrl za kugo. Konečno se privlečem vendar do hiše. Vkljub temu, da sem se pri fra Domeniku dobro pokrepčal, bil sem vendar silno slab, a vesel, da sem zopet v svoji prodajalnici. Takoj stopim k svoji pisalni mizi. Predalce je bilo odprto do kraja; v njem ni bilo dobiti nobenega pisma.

Nato se podam v svoje stanovanje. Vse je bilo še tako, kakor oni strašni večer, ko me je napadla bolezen. Postelja je bila vsa razmetana, živa priča mojih bolečin. Posodica z zdravili je stala še na mizi poleg postelje. To so bila druga zdravila, katera mi je dal dr. Bernardo. Morala so biti posebno močna,

da me je z njimi ozdravil od kužne bolezni. Nekaj kapljic je zdravil še ostalo, vlijem jih v drobno stekleničico ter jo spravim v miznico.

Čudne misli so mi rojile po glavi. Kdo neki je vzela listnico iz predala?

Ko sem se v par dneh nekoliko pokrepčal, šel sem k zdravniku naznaniti mu, da sem imel neko listino od tujca ter mi jo je nekdo ukradel. Zdravnika ni bilo doma. Na dan mojega pokopa je zapustil mesto z naročilom, da nič ne vé, kedaj da se vrne. Vsa stvar mi je bila vedno bolj sumljiva. Nato grem iskat svojega vajenca Pippo. Tu pa sem slabo nalletel. Vajenca ni bilo že več dni domov in mati me je karala, zakaj ga zadržujem od doma, ker vendar vem, da bolna reva sicer nikogar nima, da bi ji kaj pomagal. Le s težavo sem ji dopovedal, kaj se je dogodilo z menoj in obljubiti sem moral materi, da bom vse storil, da ji sina zopet najdem. Res sem povsod povpraševal, pa nikjer ni bilo o njem ni duha ni sluha.

Vedno bolj se je stvar gledé usodne listine motala in vsemu sem bil kriv jaz, ker je nisem, kakor sem tujcu obljubil, pravočasno sežgal.

Po skušnjah zmodren lotil sem se zopet svojega dela. Polagoma so pa ljudje po mestu zvedeli, kaj se je zgodilo z menoj in kar v tolpah so me hodili gledat, človeka, katerega so živega pokopali. Hodili so pa tudi na pokopališče, ogledovat mojo družinsko rakev, ondi jim je grobni čuvaj natanko razkladal, kako je bilo to mogoče.

Tako je moje ime zaslovelo. Imel sem vedno več dela, vedno več naročil. Seveda, ko bi bili ljudje zvedeli, da sem zbolel na kugi, bi bil nasledek ravno nasproten. Hvala Bogu, da se takrat kuga ni razširila po Florenci.

Radoznan, kakšno je bilo zdravilo, katero mi je nazadnje dal zdravnik Bernardo, vprašal sem družega zdravnika, ki je dejal, da je bilo silno hudo narkotično zdravilo, katere me je moralo omamiti za dalje časa. Ali me je hotel zdravnik Bernardo usmrtiti in tako priti do svojega namena, do listine, katero je hotel imeti na vsak način? Sumnja moja je bila precej opravičena, pa naj bo, kakorkoli, pri meni je strup imel ravno nasproten učinek, ozdravil me je kuge. Naznanil sem svojo misel fra Domeniku, ki sicer ni hotel s svojim mnenjem na dan, vendar mi je pritrnil, da je moja sumnja vsaj deloma opravičena. Tudi njemu se je zelo čudno zdelo postopanje zdravnikovo, vendar ker ni imel za to gotovih dokazov, branila me je krščanska ljubezen o stvari izreči svojo sodbo.

Ker te skrivnostne spletke nikakor nisem mogel razvozljati, pustil sem vse v nemar in marno delal v svoji delavnici.

Mafi mojega bivšega vajenca je od časa do časa dobivala denar, dasi sama ni vedela odkod. Vsaj meni je dejala, da ničesar ne vé o svojem sinu.

Tako je minulo več let. Večkrat sem še mislil na verigo čudnih dogodkov, ki so se nasnovali na ono skrivnostno listino, toda upanja nisem imel nobenega, da bi mogel kdaj rešiti to čudno zagonetko. Zdravnik Bernardo se ni nikdar več vrnil; z njim je zginila tudi njegova služabnica in vse njegovo blago. Govorilo se je, da je zdravnik zato ubežal, ker je bil zapleten v neke politične homatije.

Mnogo let potem sedel sem na Ponte SS. Trinita, ko pride mimo mlad mož, čegar obraz mi je bil zelo znan. Premišljal sem, kje bi bil že videl tega človeka, in spomnil sam se na svojega vajenca. Hitel sem za tujcem in kmalu sva se pogledala. N sem se motil. Bil je Pippo. Obstal je, ko me je zagledal in hipoma prebledel. Potolažil sem ga ter ga povabil v bližnjo gostilno, proseč ga, naj mi pové, kaj se je zgodilo z njim.

Onega dné — tako mi je pripovedoval Pippo — ko mene zdravnik proti svoji navadi na cesti ni pozdravil, prišel je v mojo prodajalnico in zahteval od vajenca, da mora najti pri meni neko pismo, katero je natanko opisal. Trdil je zdravnik za gotovo, da tako pismo jaz moram imeti. Prepričal se je o tem oni dan, ko je tiho prišel v mojo prodajalnico, ko sem jaz ravno bil na tem, da listino sežgem. Vse to je zdravnik videl in potem je vredil svoje načrte. Pippo je izvršil to naročilo in tako sta lahko pogovorila fra Domenika, ki ni mogel imeti nobene sumnje, da se hoče zdravnik skrivaj polastiti pisma. — Ko je zvedela zdravniška oblast, da sem umrl za kugo, pritrnila je, da me takoj in skrivaj pokopljejo.

V opravičenje zdravnika in sebe pa je Pippo pristavil, da sta bila trdno prepričana, da sem res umrl, ko so me položili v družinsko rakev. Zdravilo je bilo nenavadno močno in varalo je celó zdravnika.

Listina pa, ki je bila povod tolikim groznim nezgodam, je hranila imena vseh onih ljudi, ki so bili pristaši Medicejcev in ki so delali na to, da se ti zopet polasté oblasti nad Florencio. Tujec, ki je prišel k meni, je bil poslanec Pierov ter je bil namenjen k zdravniku Bernardo, ko ga je mahoma pri meni zalotila grozna bolezen. Zdravnik ga je oni dan za trdno pričakoval in ko je bil k bolniku poklican, ga je takoj spoznal in ker v njegovih žepih ni našel nobenega pisma, bil je prebrčan, da je moral meni izročiti kako važno pismo.

Po moji smrti je zdravnik pregovoril mojega vajenca, da sta ubežala iz Florence, ko je jelo oblastvo preiskavati zaroto, o kateri je kmalu zvedelo.

Ko pa je dr. Bernardo umrl v obrežnem mestecu v Siciliji, bil je Pippo prost dane besede ter se je vrnil v svoje rodno mesto.

To je popolno resničen opis čudovitih dogodkov, katere sem skušal v svojem življenju. Spisal sem te vrstice sam in jih zapečatil z lastnim pečatom. Anno Domini 1520 — Stefano Bardone.

Politični razgled.

Nemri v Avstriji. To presega že vse meje, kar sedaj uganjajo objestni nemški kričači in mokraški pustolovci. Oni dan so v Celju divjali proti Slovincem in Čehom, kakor bi bili znoreli. Sedaj pa so pričeli razgrajati tudi po nemških mestih. Najhuje je po severnem Češkem, koder je znani pretepač Wolf zbegal ljudi. Tako je v nemških Graslicah kar na stotine razgrajacev napalo s kamenjem poslopje okrajnega glavarstva in žandarje, ki so prišli mirit. Ko je bil žandarski vodja hudo ranjen, so pričeli žandarji streljati. Dva razgrajaca sta bila na mestu mrtva, šest pa težko ranjenih. Glavarstvo je brzojavno poklicalo bataljon vojakov, da so naredili mir. Isti večer so bili cestni nemiri v Ašu, kjer so razgrajaci pobili okna v raznih hišah. Dne 22. avgusta zvečer in naslednje dni so bili surovi izgredi tudi v Celovcu. Nahujskana poulična množica je razsajala in divjala, da so morali priti mirit vojaki, ker policija ni naredila miru. Enaki nemiri so bili še drugod med Nemci, in vidi se, da gre vse po nekem načrtu. S silo hočejo prisiliti vlado, da odstopi in napravi prostor nemškemu liberalcem. Pa ne samo to! Ti nemiri kažejo še hudobnejše namene. Može, kakoršni so Wolf in njegovi somišljeniki, so pričeli boj naravnost proti naši državi. Ti brezvestni kričači sejejo jako nevarno seme. Oni hujskajo nezavedno ljudstvo proti državi, ustavljajo se vsaki oblasti in se igrajo z ognjem. Zadnji čas je že, da vlada tem gadom stopi na glave, da zatrè nevarno seme in pogasi ogenj. To je vlada dolžna državi, sami sebi in tudi mirnim ljudem, ki kmalu življenja ne bodo varni pred temi prekucahi.

Državni zbor se snide zopet meseca oktobra; dan še ni določen. Že od začetka svečana počiva državni zbor, ker tako hočejo — nemški razgrajaci. S tem hočejo vlado prisiliti, da prekliče znane jezikovne naredbe za Čeha. In res se govori, da utegne vlada to storiti in tako pomiriti Nemce. A jako se vara, kdor misli, da bi bili potem Nemci zadovoljni. Kaj še! Če jim vlada pokaže mezinec, zgrabili bodo celo roko. Liberalni Nemci hočejo priti zopet na konja; saj sami ne tajé tega. Oni trdijo, da morajo v Avstriji vladati samo Nemci, kakor je bilo nekdanj. In zato tak boj po državi. Mi danes ne vemo, kaj stori vlada, a prepričani smo, da pride z dežja pod kap, če se udá nemški opoziciji.

V Nemčiji tudi ne gre vse gladko. Na Pruskem je zahtevala vlada precej milijonov za nove kanale, ki bi vezali razne reke in posredovali vožnjo trgovskih ladij. Nemški cesar sam je večkrat izrazil željo, da se to delo izvrši. Toda večina poslancev se je uprla tej zahtevi in zavrnila dotične predloge. Vsled tega je bil velik vrišč v vladnih krogih. Pričakovali so, da bode pruski poslanski zbor razpuščen. Toda cesar in ministri so se premislili, zbor so zaključili

in v prihodnjem zasedanju bode vlada še enkrat poskušala svojo srečo.

V Srbiji še sedaj ni sodišče končalo preiskave zaradi napada na bivšega kralja Milana. Menda jim gre trda za dokaze. Jetnikom se v ječah jako slaba godi; ležati morajo na mokri slami in pa stradati, ker stražniki navadno poberó, kar sorodniki prinesó jetnikom. S tem pa se le še večja nezadovoljnost širi med ljudstvom.

Na **Francoskem** se utegne nekaj skuhati. V nedeljo dne 20. avgusta je po Parizu divjalo kar na tisoče anarhistov. Bili so večinoma mladi postopači in ljudje, ki bi brez dela radi dobro živeli. Vodil jih je neki Sebastijan For. Napali so najprvo neko hišo, v kateri prebiva neki Guérin, da bi policijo zmotili. Nato pa so se kar v trumah vsuli v cerkve. V cerkvi sv. Jožefa so počenjali ti divjaki najgrše stvari. Oropali so oltarje, pobrali denar iz pušic, klopi in spovednice so izvlekli na cesto in jih zažgali. Drugi del divjakov je planil isti čas v cerkev sv. Nikolaja, kjer so podrobili, kar so dobili v roke. Napadli so tudi cerkev sv. Ambroža, ondotni samostan in šolo ter razne katoliške zavode. Policija je prišla mirit, a razgrajaci so s kamenjem, samokresi in drugim orodjem planili na policaje. Morali so priti policiji na pomoč vojaki na konjih. Zaprli so več oseb in tudi vodjo Fora; mnogo ljudi je ranjenih. Poleg tega pa se vrši nova obravnava proti znanemu stotniku Dreyfusu. Vrsté se priča za pričo. Vojaki večinoma trdijo, da je Dreyfus res izdal Nemcem vojaške skrivnosti. Mi pa sodimo, da je moralo biti še nekaj izdajavcev, sedaj pa zvrčajo krivdo drug na drugega.

„Umreti je strašno!“

Več mladeničev zahajalo je v neko krčmo, kjer so navadno dolgo v noč popivali, igrali, nesramno govorili in peli. Neki večer so bili bratci zopet vsi skupaj; samo enega v začudenje vseh je manjkalo. »Zabavali« so se do polnoči. Naenkrat splaši jih glas zvončka po konci; bil je to znani glas tistega duhovnik previdet bolnika s sv. zakramenti za umirajoče. Pot je vedla duhovnika memo krčme; ne upajo se stopiti k oknu, utihnejo in prceej časa sedijo molčé. Posebno enega to močno pretrese. Kmalu jo tiho potegne iz sobe in gre za duhovnikom. Po nekaterih stopinjah že zapazi, da duhovnik s ceste krene na pot, ki pelje k hiši prijatelja, katerega nocoj ni bilo v krčmo. Plašno stopi mladenič za mašnikom v sobo in tam zagleda na postelji bledega prijatelja, držečega krčevito križ v svojih rokah. Po dovršenem sv. opravilu stopi mladenič k postelji bolnega prijatelja, poklekne in z navzočimi vred moli molitve za umirajočega. Po končanih molitvah upre poslednji svoj ugašujoči pogled vanj in mu reče s slabotnim glasom: »Prijatelj, pobojšaj se; ker umreti — umreti — je strašno!“ Ta pogled in te besede sežejo mladeniču globoko v dušo. Sklone se k umirajočemu in mu zasašpeče v uho: »Razumel sem te, hočem se poboljšati!“ — In bil je možbeseda.

Slovenski novičar.

Kranjsko

(Duhovne vaje za učitelje) so bile v Ljubljani od dne 4.—7. septembra. Udeleževalo se jih je nad 30 učiteljev z vidno vnemo in zato tudi obilno dušno koristjo. Veselo znamenje to, da je vendar še nekaj učiteljev, ki se ne dajo strahovati od liberalne klike!

(Duhovniške premembe) v ljubljanski škofiji. Kanonično vmeščeni so bili: Gustav Koller na župnijo Podraga, Janez Rihtaršič na župnijo Loški Potok, Anton Moré na župnijo Bukovšico. — Dobili so župnije: župnijo Št. Vid pri Zatičini Janez Vidergar, dosedaj župnik pri sv. Juriju pod Kumom, župnijo Radovico pa Matija Novak, dosedaj župnik v Radovici. — V c. kr. višje duhovniško izobraževališče pri sv. Avguštinu na Dunaju je vsprejet Matija Prelesnik, vikarij v Novem mestu. — P. Alojzij Žužek iz družbe Jezusove je prišel v Ljubljano ter ostane tukaj v pomoč za svete misijone. — Mihael Horvat, veroučitelj v Konjicah, pride kot župni upravitelj na Babino polje. — Premješeni so: Josip Šolar, kapelan v Boštanju, kot prvi kapelan v Št. Jernej; Frančišek Šturm iz Podzemlja v Reko na Kočevskem, Anton Medved gre za kuratnega beneficijata na Vače. — Na novo so nameščeni: Anton Koritnik kot drugi kapelan v Polhovem gradu; Anton Ratajec kot drugi kapelan v Št. Jerneju; Ivan Debevec kot drugi kapelan v Vipavi.

(Smrt.) Umrl je dne 23. avgusta grof Albin Margheri, graščak na Otočcu pri Novem mestu. Bil je nekaj kranjski deželni in državni poslanec. — Dne 27. avgusta je umrl Ignacij Beifuss, občeznani poštar v Lukovici. — Dne 29. avgusta pa je umrl v Mokronogu ondotni notar Stanko Pirnat.

(V knezeškofijsko Alojzijevisče) so za šolsko leto 1899/1900 na novo vsprejeti naslednji dijaki: Klovec Frančišek s Toplic, Božič Bogomir iz Idrije, Oklešen Frančišek iz Vavte vasi, Ambrožič Miroslav iz Kranja, Berlec Frančišek s Sel pri Kamniku, Kopitar Andrej iz Komende, Omahna Jakob s Svete gore, Štrancar Alojzij s Planine pri Vipavi, Zupanec Andrej s Krke in Žitko Leopold iz Postojine.

(Romanje v sv. deželo) se letos ne bode vršilo. Razne neugodne razmere, deloma v okrožji Srednjega morja pojavljajoča se kužna bolezen, deloma tudi nekoliko udeležitev, opovirajo dejanjsko izvršitev. Zglašanih je bilo do sedaj 200 romarjev: 18 iz Štajerske, 14 iz drugih sosednih dežel in 168 s Kranjskega. Izmed domačinov je bilo nad tri četrtine Gorenjcev.

Vplačani zneski se bodo vsem udeležencem vrnili po poštinih nakaznicah.

(Umrl) je dne 17. avgusta v ljubljanskem Leo-nišću č. g. Frančišek Kregar, bivši župnik v Ja vorju nad Poljanami. Rojen je bil leta 1856., v duhovnika posvečen leta 1878. N. v m. p.!

(V Zatičini) so dne 20. avgusta prvič zopet od leta 1784. praznovali praznik sv. Bernarda. Pontifikalno sveto mašo je daroval mil. gosp. stolni prošt dr. Klofutar, slovesno propoved govoril novo-meški prošt mil. g. dr. Elbert.

(V Horjulu) je bil 18. avgusta zopet enoglasno izvoljen za župana Tomaž Zdešar, za obč. svetovalce pa: I. Stanonik, Fr. Janša in I. Čepon.

(Upravno Mirne) so vendar pričeli. Finančno mi-nisterstvo je dovolilo, da bodeta prispevke udele-žencev, kateri znašajo 22 000 gld., z novim letom pričela pobirati davčna urada v Mokronogu in Trebnjem.

(Na smrt) je bil v Novem Mestu obsojen J. Zevnik, ki je dne 27. julija umoril Jozefo Gruber v Spod-njem Suhadolu.

Na gospodinjski šoli c. kr. kmetijske šole v Ljubljani se prične drugi tečaj dne 1. oktobra ter bo trajal eno leto. Gojenke stanujejo v zavodu poleg Marijanišča pod vodstvom šolskih sester. Pouk je slovenski in brezplačen ter obsega poleg verouka, vzgojeslovja, spisja, računstva vse predmete, katere mora umeti dobra gospodinja, zlasti se poučuje v kuhanju, šivanju, pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke plačujejo za hrano, stanovanje in perilo 14 gld. na mesec. Deklice morajo biti vsaj po 16 let stare. Prošnje do 20. t. m. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

(Delavsko stavbinsko društvo) reg zadruga z ne-omejeno zavezo se je osnovalo v Zagorju ob Savi. Zadrugi načeluje ravnateljstvo, obstoječe iz 6 članov. Za predsednika je izvoljen Jos. Dežman, strojevodja v Zagorju. Drugi zadrugi te vrste na Kranjskem že-limo najboljšega uspeha.

(Dvojen zločin.) Dne 30. avgusta je v gostilni Lozarjevi v Rožnih ulicah v Ljubljani mehanik Anton Novak, 20 let star, napal natakario Marijo Pirc, hitel za njo v gornjo sobo ter jo ustrelil v glavo. Nato je mirno šel dol povedat: „Mici umira“, ter odšel domov. Nekaj ur potem so njega samega našli na podstrešju hropečega v krvi, dvakrat ustreljenega v sence. Zakaj ga niso precej prijeli, ko se je po prvem zločinu govorilo, da še nesi revolver pri sebi? Natakario bo okrevala, zločince pa je že umrl. Kaj ga je privedlo k tolikemu zlodejstvu, ni težko uganiti.

(Kolesar ponesrečil.) Dne 7. avgusta se je od-peljal v družbi dveh tovarišev 17-letni sin Avgust Sever, sin ljubljanskega mizarja Severja, s kolesom na Bled, da si ogledajo razsvetljava jezera, ki jo je

priređil tisti večer po vsakoletni navadi poseben odbor v proslavo cesarjevega rojstnega dne. Ker je bila svitla noč, odpeljali so se omenjeni trije kolesarji po razsvetljavi domov, hoteč biti drugo jutro doma. Toda nesreča je hotela drugače. Na velikem klancu na poti proti Brezju je zadel Sever ob obcestni kamen, se prevrnil s kolesa ter padel tako nesrečno na kamen, da je bil hipoma mrtev.

(Nesreča.) 27. avgusta je 60-letni A. Hauptman, hlapec pri A. Cerarju v Gradcu pri Litiji vinjen lezel po lestvi na senico spat. Mož pa je omahnil, padel z lestve in se na glavi tako pobil, da je v nezavesti obležal in umrl.

(Ogenj.) Dne 20. t. m. po noči je strela udarila v hlev Fr. Franka v Grahovem pri Škofji Loki. Pogorela so tudi vsa gospodarska poslopja s krmo. Škode je nad 3000 glđ.

(Novo mašo v Zgornjih Gorjah pri Bledu) daroval je na Velikega Šmarna dan gorjanski rojak č. g. Ivan Kunšič, novomašnik goriške nadškofije. Slovesnost je bila jako lepa in pomenljiva. 15 č. gg. duhovnikov bližnjih in daljnih ter šest bogoslovcev tovarišev počastilo je g. novomašnika. Posebno so pokazali gorko ljubezen do svojega rojaka vrli Gorjani v predvečer s prekrasno razsvetljavo vasi ter bakljado domačega gasilnega društva in podoknico cerkvenega mešanega zbora. Vas vsa je bila v zastavah in zelenji, nebroj mlajev ter slavolokov in neprestano pokanje topičev naznanjalo je veselje faranov, da se je iz njih srede zopet eden povspel do častitljivega mašniškega stanu.

(Iz Rov pri Kamniku) se nam poroča, da se je dne 19. avgusta ondi ponesrečil posestnik Alojzij Toraven iz Žiča, oče šesterih otrok. Peljal je glino za zidanje iz Radomlja, zaspal na vozu, voli so zavili na Travnik, voz se prebrne nanj in drugo jutro, ko so šli ljudje k službi božji, našli so ga mrtvega pod „trugo“.

(Občni zbor slov. kat. političnega društva) za kamniški okraj bo v nedeljo, 17. oktobra po krščanskem nauku v Katoliškem domu v Kamniku. S tem vabimo k obilni udeležbi meščane in okoličane.

Koroško.

(Vzgojevališče za deklice) (internat) čč. šolskih sester v „Narodni šoli“ družbe sv. Cirila in Metoda v Št. Rupertu pri Velikovcu se priporoča p. n. slovenskim starišem. V hiši je trirazredna ljudska šola; v njej se posebno goje ženska ročna dela. Šolsko leto se začne dne 16. vinotoka t. l. Oglasila naj se blagovoljivo vposlati do konca meseca kimovca čč. šolskim sestram v Št. Rupertu pri Velikovcu. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Cerkveni letopis.

Srebrna maša na Goričici 8. avgusta 1899.

Ako potuješ po državni dunajski cesti ali pa po kamniški železnici, zagledaš nekako v sredi med Ljubljano in Kamnikom na rodovitni ravnini nizek in lepo zelen griček, ob čegar vznožji leže svetovno znane Domžale s slamskim obrtom. Raz ta lično-okrogli griček blesti lepo prenovljena — rekel bi — nova Marijina cerkva, prijazno gledaje na svoje zvesto udane otroke. Pozdravlja pa tudi potnike, vozeče se po železni cesti, ki se ovija okoli tega znamenitega grička. Ako tujec vpraša, kako se imenuje ta res prijazni griček s to krasno cerkvijo, odgovori mu Domžalec z nekim ponosom: „To je naša Goričica.“ In glejte! Na tej Goričici se je pred kratkim vršila nenavadno lepa in ganljiva cerkvena slovesnost, kakršne seveda naše ljudstvo še ni videlo. Kaj je vendar bilo posebnega? Da, da, bilo je nekaj posebnega. Deset duhovnikov je tukaj obhajalo skupno svojo petindvajstletnico ali srebrno mašo. „Srebrna maša bo, srebrna maša bo na Goričici!“ To je bila skoraj edina govorica, ki je šla zadnje dni tukaj od ust do ust. Srebrna maša, to je bila tista skrivna moč, ki je vse, staro in mlado, spravila po konci, da so kmalu stali lični mlaji, plapolale razne dolge in kratke zastavo, slavoloki z umestnimi napisi in cerkev in župnišče sta bila v malih urah ovenčana znotraj in zunaj.

To izredno cerkveno slovesnost, ki se je vršila dné 8. avgusta pri nas na Goričici, hočem bravcem vrlega „Domoljuba“ nekoliko popisati.

Na prijateljsko povabilo so gg. srebrnomašniki že prejšnji dan popoldne došli semkaj. Ko se je ob ¼ na tri približala železnica Goričici, so se zvonovi in topovi oglasili ter sicer mogočno pa prijazno pozdravljali došle že težko pričakovane goste. Pritrkavanje in streljanje je spravilo vse po konci, vse je tekalo in hitelo po cestah, stezah in vrtovih proti Goričici ali proti kolodvoru, kjer so bili dostojni vozovi s čilimi konji že pripravljene, da popeljejo častite gospode jubilate, kamor so bili namenjeni. Le nekoliko trenutkov, in bili smo na praznično oblečeni Goričici, kjer smo opravili večernice in prejeli blagoslov s presv. Rešnjim Telesom. Zvečer je bila razsvetljava; nekatere hiše so bile res čarobno razsvetljene in okrašene z balončki, svetilnicami, svečami in zastavami. Od vseh strani je vrelo ljudstvo na Goričico in ko se je domžalska godba oglasila pred župniščem in svirala malone celo uro, zažigali so drugi umetalni ogenj in kresove. Ljudstva se je vse trlo in se po svojem radovalo po griču, le g. beneficijat je nekako čudno gledal, ko so mu ljudje še te maloštevilne bilke otave „pocokvali“, ki jih ima; vendar se je kmalu potolažil, ko je sprevidel, da je temu sam največ vzrok. Domači duhovnik se je v svojem in v imenu svojih tovarišev z lepimi besedami zahvalil godbi in občini za proslavo. Še le potem smo si mogli jubilentje ogledati razsvetljavo, žal, da že malo prepozno.

Drugi dan pričele so se tihe sv. maše ob ½ 6. uri. Ob pol osmih je bilo mrtvaško opravilo in črna peta sv. maša za ranjke tovariše. Umrli so namreč že gg.:

Kramar, Lavtar, Orehek, Rihar, Rozman in Zaletel. Ob 1/2 10. uri je bil slovesen sprevod iz župnišča v cerkev; tukaj smo bili sprejeti z orgljanjem in petjem. Na to je stopil na leco tovariš dr. Svetina ter imel slovesnosti jako prikladen, poljuden in dovršen govor, ki je na tovariše in druge poslušalce napravil globok vtis. Po opravljeni slovesni sv. maši, ki jo je služil g. Kolar ob azistenci svojih tovarišev, smo iz globokine svojega hvaležnega srca in z vso navdušenostjo zapeli: „Te Deum laudamus!“ Po opravljenem dopoldanskem cerkvenem opravilu so prišle razne deputacije v župnišče častitlat domačemu in drugim jubilentom. Prvi nas'opil je občinski odbor, na čelu mu g. župan, potem gasilno, veteransko in delavsko podporno društvo, krajni šolski svet, posojilnica in cerkvena ključarja. Odgovarjala in zahvaljevala sta se domači gospod in dr. Svetina. Pri obedu vrstile so se običajne napitnice. Na to smo se dali fotografovati. Ob 4. uri so bile litanije z blagoslovom. Kakor je pa na tem svetu vse minljivo, tako je minila tudi naša slavnost. Na večer je večinoma vlak odpeljal vse drage in ljube nam goste. Poslovili so se od priljubljene Goričice in od lepe Mariji posvečene cerkvice z gorečo željo: Na svidenje! — Izprosili smo si tudi od sv. Očeta in svojega višjega pastirja sveti blagoslov. — Sošolci podarili so po dr. Svetini kučigazdi Strupiju prekrasen spominek, jako umetno izvršen po g. Al. Šubiču s simboličnim napisom: „Tako je bilo“ (namreč l. 1874. ob novi maši) „tako je“ (zdaj ob srebrni maši l. 1899.), „tako naj bode“ (ob zlati maši l. 1924). Razume se, da lepih teh simbolov ne morem popisati tukaj. — Domača dekleta poklonila so svojemu dušnemu pastirju izredno lep šopek s primernim napisom, katerega je gospod sprejel s solzami v očeh. — Brzovajnih pozdravov došlo nam je 14. S posebnim veseljem sprejeli smo prvega od presvetlega kneza in škofa Antona Bonaventura. Glasi se doslovno: „Srebrnomašnikom prisrčen pozdrav in iskrena voščila, naj dobri Bog vse blagoslovi in še dolgo ohrani sebi v čast, cerkvi v obrambo in vernikom na korist.“ Potem od mil. stolnega prošta dr. Klofutarja, dekana Dolinarja, Heidricha in od nekaterih drugih sošolcev, učencev in prijateljev. Pismenih častitk je bilo mnogobrojno, kakor od stolnega dekana Zamejica, duh. svetnika Sajovica in drugih. Samo ob sebi se razume, da smo tudi brzovajnim potom izrazili Presvetlemu svojo sinovsko udanost; svojim še živečim bogoslovskim profesorjem pa svoje spoštovanje in iskreno zahvalo. — Gospod Bilc je jubilante razsveselil z ljubko pesmico. Gospod župnik Janez Ažman tudi letos ni pozabil na srebrnomašnike, poslal nam je primeren kronogram; ravno tako tudi g. župnik Bernik. — Zato izrekamo srebrnomašniki vsem navedenim in vsem drugim prečastitim in blagorodnim gospodom svojo najspodobnejšo zahvalo z obljubo, da se jih hočemo za njih naklonjenost spominjati v svojih molitvah. — Iskrena zahvala pa tudi vsem domačinom, ki so po svoji moči pomagali, da se je ta redka cerkvena slovesnost izvršila tako vzorno in redno. Posebno pa še organistu, pevkam in pevcem. To je bil res Gospodov dan, ker naše verno ljudstvo ga je prostovoljno spremenilo v praznik in se skozi cel dan vdeleževalo božjih služb.

Predragi tovariši! Hvala Vam, da ste izvolili Goričico za kraj skupne srebrne maše. Naše dobro

ljudstvo se Vam spodobno zahvaljuje za to čast, katera jim ostane v živem spominu do zadnjega jim vzdihljeja!

Sobratje! Molimo drug za drugega, da se čez pet let vsi srečno vidimo pri Mariji Devici na Trstau.

J. St.

General Moltke — pri raportu.

V letu 1868. se je pripeljal general Moltke civilno oblečen iz Berlina v Potsdam. Sel je s kolo dvora peš in sam v mesto. Kadeč dobro smodko se ni zmenil za preklicano tablo, na kateri je bilo napisano: „Tu je prepovedano kaditi.“ Bilo ni nobenega človeka v bližini. Ko pride na ono mesto sprehajališča, ki je bilo odločeno za vojaške vaje, zavpije nad njim straža: „Tu ne smete kaditi.“ Pa tudi zato se ni menil. Naslednji stražnik pa ga prime in hajdi v stražnico z njim. Vojak je služil šele prvo leto, zato ga ni poznal, ker je bil civilno opravljen. Zastonj je trdil, da je on general. Legtimacij pa sabo ni imel. Hočeš nočeš, je moral čakati, da pripelje stražni častnik ob uri drugo stražo, kajti prejšnji vojak je rekel: „Kaj, vsak bi lahko trdil, da je general, a takega imamo samo enega, kot je naš Moltke.“ — Častnik je prišel, ga spoznal in seveda — izpustil. No, drugi dan so izginile vse table, ki so prepovedovale kajenje — na veselje vsch kadilcev.

Kot katoličan umreti je dobro.

Leta 1890. se je potopila ladija „Viktorija“. V trenutku največje zmešnjave je dajal redovnik P. Talin vsem katoličanom zbranim krog njega odvezo. Med temi je klečal tudi protestantski pridigar, ki bi se bil še pred eno uro sramoval pozdraviti tega patra, „Ali tudi vam?“, ga vpraša Talin. „Tudi meni, pater“, odgovori le-ta. „Jaz nesrečnež sem služabnik vere, ki ne more dati človeku ob zadnji uri nobene tolažbe. Ponižno prosim katoliške odveze!“ — Z veseljem mu jo je dal pater. To bi si lahko zapomnili možje, ki vpijejo dandanes: „Proč od Rima!“

Pozabljena brzovavka.

Nekemu veletržcu na Irskem se je primerila čudna nezgoda. Mož je prav pogostoma na potovanju, in v takem času se je primerilo, da je žena povila sinčka. S tem novim prirastkom je število njegovih sinov doseglo pol tucata. Ker je bila gospa v nevarnosti, se je odločila, sporočiti svoj položaj potujočemu možu. Dotično brzovavko je vročila hišini, da jo odnese na pošto. Hišina je pa na to pozabila. V tem je soprog prišel domov, pozdravil svojega najmlajšega sina, in videvši, da se žena dosti dobro počuti, šel zopet na pot. Po njegovem odhodu se je hišina spomnila na brzovavko, in ker ni znala čitati, jo je brez pomisleka oddala. Soprog je mislil, da ga zadene kap, ko je čital brzovavko: „Gospa je povila sinka, pridite takoj domov.“ Kaj? — še jednega! je vzkliknil mož obupan? In, kako je to mogoče? Pobral je šila in kopita ter se hitro vrnil domov, kjer se je seveda pojasnila zmota; hišina je kajpak dobila svojo poselsko knjižico, da si poišče drugo službo.

Smrt bogoljubne matere.

Dné 9. avgusta t. l. umrla je na Rečici v zgornji Savinjski dolini po dolgi bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v vsej župniji znana in spoštovana kmetica-vdova Marija Tlaker, po domače pri Spodnjem Menčonu. Bila je ranjka pravi vzor verne in pobožne kristijanke, pridne matere in skrbne hišne gospodinje. Mož, ki je bil ž njo enakih lastnosti, in s katerim je blaga žena veliko let v najsrečnejšem zakonu živela, bil je več časa cerkveni ključar pri podružni cerkvi sv. Janeza. Umrl je po dolgotrajni mučni bolezni, katero pa je izgledno potrpežljivo prenašal, l. 1892., zapustivši ubogi ženi poleg velikega posestva še tudi skrb za tri nepreskrbljene otroke Mico, Janeza in Anko. Z nevpogljivim zaupanjem na Boga in Marijo poprijela se je dobra mati svojega dela, vodila modro svoje gospodarstvo in skrbela lepo za svoje otroke, katere je pridno delati učila in jih krščansko izredila, ko jim je po besedah in vzgledu svojem vsajala v nedolžna srca strah božji in ljubezen do pobožnega in deviškega življenja. Zlato pravilo „moli in delaj“ izvrševalo se je vsak dan v tej bogoljubni hiši. Zato pa je tudi blagoslov božji in mir nebeški bil zmiraj pri njej.

Toda ker Bog tistega, katerega ljubi, rad obiskuje z raznovrstnimi bridkostmi, prišla je tudi v to hišo po veselju in zadovoljnosti zopet žalost in nesreča. Skrbna mati začela je vsled neumornega dela in velikih gospodarskih skrbi že pred dvema letoma nekoliko bolehati, pa delala je še zmiraj naprej; ali v slednjem času so jo jele njene telesne moči tako močno zapuščati, da je zginilo popolnoma upanje, da bi še kedaj zopet okrevala. Približevala se jej je nemila smrt, a ona pripravljala se je na njo prav lepo po krščanski navadi, dala se je pravočasno prevideti s svetimi zakramenti za umirajoče, prenašala s čudovito potrpežljivostjo in vdanostjo svoje bolečine ter z milim glasom svoje otroke, ki so jokali krog njene postelje ter prosili Boga, da bi jim mamico pri življenju ohranil, vedno opominjala k stanovitno pobožnemu in bogoljubnemu življenju. Dobra mati je zmiraj ljubila in spoštovala sveto katoliško cerkev in njene služabnike, zato pa je bila tudi toliko srečna, da so jej duhovnik stali na strani v zadnjem trenutku. — Dné 9. avgusta ob šesti uri zjutraj, potem ko je celo noč zaupljivo molila, blagoslovila je še enkrat svoje ljube otroke, jih v zadnje slovo še enkrat nagovorila, potem pa mirno brez smrtnega boja v Gospodu zaspala. Duhovnik so jej zatisnili rahlo oči. Njeno mrtvo truplo položile so plakajoče sirote na mrtvaški oder, duša njena pa se je podala tje v večne višave, kjer že gotovo uživa najbogatejše plačilo za svoje bogoljubno življenje. Pogreb nepozabljive matere-vdove bil je 11. avgusta predpoldan ob prisotnosti štirih čč. gg. duhovnikov in obilne množice Rečičkih župljanov, ki so jo spremili med tužnim zvonjenjem k zadnjemu počitku. Pri odprti gomili govorili so še domači gospod kapelan spodbudno in tolažljivo v slovo skrbni materi. Med tem so pa bridke solze ubogih, zapuščenih sirot padale na materin grob, želeč jim miru in sveta nebesa!

M.

Domači pravnik.

Nov zakon o pristojbinah ali „procenti“.

Stari Balant prodal je bil gozd v Hrušci, ki je ležal precej od rok v drugi občini. Bil je vesel, saj je dobil kupca, kateri mu je gozd dobro plačati hotel, obljubil mu je zanj 1000 goldinarjev. Ali kupec je hotel, da mu izkaže nasprotno tudi Balant uslugo. „Procenta“, rekel je, „bo velika, in zato reciva pri notarju, da ti dam za gozd le 700 goldinarjev. In res sta se lepo na tihem med sabo dogovorila, da deneta v pismeno pogodbo kot kupnino le svoto 700 goldinarjev. Rečeno, storjeno. Toda, ko je prišel čas plačevanja, bil je kupec že pod zemljo, kamor ga je spravila hitra pljučnica. Njegovi dediči pa so bili sicer pripravljeni plačati Balantu 700 goldinarjev, o ostalih 300 pa niso hoteli ničesar vedeti, češ da je v pogodbi zapisana kupnina le 700 goldinarjev, ne pa 1000. Balant je tožil, tola izgubil je pravdo, ker postava pravi, da je le pismo merodajno, in da so dogovori, ki so v nasprotju s pismom, neveljavni. Balant izgubil je torej 300 goldinarjev in moral plačati stroške pravde, razun tega se mu je pa tudi še reklo, da ga bode doletela denarna kazen, ker je po lastnem priznanji državo goljufal za pristojbino.

Vse to razjezilo je starega Balanta tako, da je sklenil izročiti svoje posestvo sinu, sam pa si izgovoriti kot. Sin Janez bil je jako varčen in previden, gledal je na vsak krajcar. Popraševal je tu pa tam, kako je s takimi izročilnimi pogodbami, in naposled prišel je tudi na to, da bo moral od preživitka ali „penzija“, ki sta si ga izgovorila oče in mati, plačati tudi „procento“. To je bilo nagovarjanja, naj stari Balant privoli, da se ne bo dejal v izročilno pismo ves preživitek. „Denimo notri stanovanje“, dejal je Janez, „saj me tako poznate, da Vaju ne bom zapustil in da bota tudi hrano, obleko in obutev do smrti imela pri meni.“ Toda sedaj je bil stari Balant previden. „Kaj pa, če ti pred nama umreš, Janez, ali nama bojo tvoji nasledki tudi vse dati hoteli?“ In zapisati se je moralo v pogodbo vse.

Iz te primere, ki je zajeta iz življenja našega naroda, je razvidno, da se naše ljudstvo sila boji „procente“. Od vseh strani oglašale so se pritožbe proti previsokim pristojbinam pri prenosu premoženja. Vlada se je na te opravičene pritožbe morala ozirati. Dosedanji zakon bil je tak, da ga je posebno občutil kmet. To breme je sedaj vlada kmetu v veliki meri odvzela, ker je izdala nov zakon o pristojbinah pri prenosu premoženja. Ker je ta zakon, kar gotovo vsakdo uvidi, zelo važen, pečati se hočemo ž njim obširneje v prihodnji številki.

Za smeh in kratek čas.

(Kako deluje telefon.) — Neki gališki jud je dvomil, če je res mogoče po telefonu govoriti s človekom v veliki oddaljenosti. Ko je bil nekdanj v velikem mestu povabi ga znanec na poštni urad in mu reče, naj se sam prepriča o tem, kako deluje telefon. Jud sklene poklicati po telefonu svojo ženo, ki je živela v kraju pet ur oddaljenem. „Haló, Sara!“ — zakliče v aparat. V tem trenutku udari strela v telefonsko žico in vrže Juda ob tla. „Au vaj!“ zavpije „to je moja Sara, kakor resnično živi!“ Poznal je svojo Saro in njeno ročnost, če je kdaj dvomil o njenih besedah.

(Ubogi Janez.) — Na mestnem trgu nastane ponoči naenkrat vrišč in petje. Nočni čuvaj gre pogledat, kaj je. Sredi trga je zbrana okrog leva, iz katerega vre voda. četa mladih razgrajčev, ki jo naglo popihajo ob policajevem prihodu. „Janez ne daj se!“, zavpije eden izmed bežečih na moža, ki je sedel na levo. Ta se res ne gane. „Gospod, prosim, pojte doli“, prigo-varja policaj. — Nič odgovora. — „Pojte doli, pravim!“ — Zopet nič. — „Drugače začnem s silo!“ — Nič. Policaj prime kamnitega leva, ga strese, in mož pade na tla kot mrtvo telo. Izza ogla se zasliši grohot. — Bil je slamnat mož, katerega so poredneži posadili na leva.

Skakalnica.

ko	soln-	je	telj	pri-	pri-	blak-	sen-
si-	ja-	se	ti	kler	in	po-	ja-
če	a	ce	gor-	sen-	o-	ca	ko
pri-	čič	za-	ti	ce	do-	telj	di
grne	sre-	žil	ci	gre-	ji	soln-	je
zlo-	ca	skri-	boj	tu-	nak	sto	je
ja	mrak	di	s	tvo-	te-	vi-	ki
sen-	je	tvo-	se	se	zvo-	e-	za

Besedna uganka.

Iz zlogov a, car, ci, dert do do, e, el, gon, gvaj, her, je, ji, klan, ko, kru, le, ma, man, na, na, na, nas, nje, o, on, ov, po, ra, ra, re, r.c, ru, si, še, švi, u, zem sestavite 13 besed, ki naj pomenijo: država v južni Ameriki, prebivalci vasi na Gorenjskem, država v severni Ameriki, žensko ime, sloveča božja pot na Slovenskem, ime nekdanjega cesarja, mesto v severni Ameriki, moško ime, prebivalci republike, reka na Slo-venskem, vas na Gorenjskem, sadno drevo, moško ime. Kdor te besede prav razvrsti, bode dobil ravno to, kar pomenijo začetne črke, brane. od zgoraj navzdol in končne črke od spodaj navzgor.

Rešitev ugank v zadnji številki: Besedni uganki.

I.
Glasnik,
Ian,
Ana,
sak,
Nil,
Ina,
klas.

II.
Želo, zelod, zelodec.

Okvir.

	A			D	
K	l	e	m	e	n
	o			m	
	j			e	
	z			t	
M	i	h	a	e	l
	j			r	

Vse so uganili: Josip Zorko v Široki Seti pri Vačah; Ivan Furlan, krojač v Poljanah pri Škofji Loki; Lavoslav Vitovič, dijak v Ljubljani; Miroslav Vagaja v Ljubljani; Prostoslav Jerala, dijak v Ljubljani; Franc Završnik na Gornjskem; Tomažev Pepe, iz Škofje Loke; Valentin Savojec, posest. sin v Goricah; Janez Pohleven v Polh. gradcu; Ivan Bezeljak v Zavracu; Franc in Mihael Bokalič v Mengšu; Josip Zajc v Brišah pri Kolovratu; Matija Rant, nadučitelj na Dobrovi; Anton Sitar, vrtnar v Mengšu; Josip Scharabon, c. kr. davč. prakt. v Ljubljani; Davorin Mežik, dijak iz Kranjske gore; Florijan Ograjšek v Šmartnem v Rožici dolini; Ivan Kropar, kmeč. fant in Jožef Zorman v Šenčurju; Jožef Kristan v Hlebcah pri Lescah; Janez Kovač, dijak v Škofji Loki; Janez Batič v Žabji vasi pri Poljanah; Franc Bahnik, miz. vajenec v Šentvidu nad Ljubljano; Janez Lahovnik v Šmartnem pri Velenju; Šengarjev Francelj in Polonica v Kranju; Al. Levstik pod sv. Gregorijem; Lorenc Gregorin, župan v Ihanu; Janez Rupnik pod Tisovim Vrhom v Zadlogu; Ivan Jalen v Hlebcah pri Lescah; Val. Langerholc v Virmažah; Snaj Andrej, dijak v Lescah; Ivan Kogovšek, dijak iz Dravclj; Karolina Petrič v Vipavi; »Trje Laborčani« pri Kranju; Marija Klemenec in Antonija Godiša v Planici pri Rakeku; Albin Pleško, dijak v Ljubljani; Terezija Benkovič v Škofji Loki; Jožef Zagar, učenec v Stari Loki; Josip Kožuh v Godoviču; Ivan Vidic, v Ljubnem, Gor.; Benedikt Karner, uradnik drž. železn. v Šmartnem pri Slovenjem Gradcu; Ivan Dren, kmet. fant v Ponikvah pri Vel. Laščah; Ana Fric v Špitaliču; J. Fatur na Rakeku; Alojzij Knavs, pri topniškem polku št. 7 v Ljubljani; Andrej Porenta v Virmažah; Simon Jelenc na Jesenicah; Lovro Podbevšek, Fran Mlakar, Fran Zorè in Val. Podbevšek v Spod. Palovičah nad Kamnikom; Gotthard Župan, agent v Dobu p. Kamniku; Franc Knez v Št. Juriju ob juž. zel.; Iv. Antončič v Markovcu; Franjo in Janko Triller in Fran Kovačič, kmečki fantje od Sv. Duba; Janez Jamšek, km. fant iz Svinj pri Moravčah; Šabec Karol, dijak v Selcah pri sv. Petru in Ignacij Lipovec, posestn. sin v Podgradju v Ljutomeru. — I. in II. so uganili: Franc Hijaš, železn. čuvaj pri Vel. Nedelji; Amalija Pirš v St. Jerneju; Henrik Tonedl, slikar v Sv. Juriju v Slov. Goricah; Josip Zidar, mlinar v Sotli; Fran Minašnik, ud bral. društva v Rušah; Janko Čarman, d jak v Škofji Loki; Alojzij Schwegel v Zg. Gorjah p. Bledu; Jožef Erbežnik, delavec na Koroškem; Ivanka Cegnar, učenka v Ljubljani; Janko Cegnar, dijak v Kranju; Marija Hafner, učenka v Kranju; Franjo Kovačič, čevljarški mojster v Borovnici; Mana Feude iz Orehovelj; Franciška Flerin v Domžalah; Matevž Verbič v Kosezah; Janez in Lovrenc Trdina v Škofji Loki; Josip Grom, menjalni čuvaj v Lescah; Franc Omerša in Rudolf Kranjec, dijaka v Zupci vasi; Jožef Zevnik, dijak iz Dobrepolj; Franc in Jožef Virant v Kranju; Tomo Koprivšek, organ. v Špitaliču; Janez Presetnik, cerkvenik v Stožicah; Franc Kušic, Anton Burger, župan, Franc

Kovač in Balant Primža v Hrašah pri Smedniku; Anton Jan-kovič, ključavničar v Dol. Košani; Slavko Povše v Krajih pri Dolih; Lorenc Hafner, orgl. učenec v Binklu pri Stari Loki; Simon Kramar, trgovec v Zelimljah; Ela Vidmar v Breginju pri Kobaridu; Vincenc Brus, dijak v Polici pri Višnji gori; Avgust Šparovic, železn. delavec v Vrbi; Fermentin Jurij, Pojkar Jakob in Špeh Janez, delavci in Bozovičar Karol, čevlj. pomočnik v Škofji Loki; Francišek Tekavec, kovaški pomočnik v Hrovaci pri Ribnici; Franc Šuštar, kmečki fant v Kamniku pri Preserju; Franc Pušavec in Janez Dežman v Lahovčah; Ferd. Znidaršič, mlinar v Mali nedelji; Cecilija Lapanja v Ponikvah ob Idriji; Matija Bobnar, župan v Lahovčah; Fran in Pavel Kržan, učenca v Ljubljani; Ivan Dolinar in Fran Ramoveš, učenca v Škofji Loki. — II. in III. so uganili: Alojzij Selak, krojač v Dolih pri Bučki; Otilija Soršak v Kropi; Fran in Franciška Vavpetič v Tunjicah; Mihael Pavlio in Franc Jerala, krojača v Kropi; Avgust Rozniček v Gor. Ponikvah; Ivan Zubec ml. v Hrovači. — Samo II. so uganili: Rezika Ravhekar in Lavnik v Boh. Bistrici; Ana Rajgelj in Elizabeta Poglajen v Kropi; Simon Ferjan, ključ. pomočnik v Litcu, Gorenje Avstr.; Franc Koncilija v Podgradu pri Dolu.

KS Prihodnja številka »DOMOLJUBA« izide dne 21. septembra 1899 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 2. septembra:	49	75	53	81	56
Gradec, 2. septembra:	11	20	7	23	69
Lina, 26. avgusta:	90	34	86	30	43
Trst, 26. avgusta:	33	74	38	47	12

Tržne cene v Ljubljani.

2. septembra

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica m. st.	10	20	Špeh, povojen, kgr.	—	70
Rež,	7	50	Surovo maslo,	—	90
Ječmen,	6	80	Jajce, jedno	—	3
Oves,	6	50	Mleko, liter	—	8
Ajda,	9	—	Goveje meso kgr.	—	64
Proso,	10	50	Telečje	—	60
Koruza,	7	—	Svinjsko	—	70
Krompir,	2	50	Koštrunovo	—	36
Leča hktl.	11	—	Pišanec	—	65
Grah,	11	—	Golob	—	20
Fižol,	8	—	Seno, 100 kgr.	2	—
Maslo kgr.	1	—	Slama,	1	80
Mast,	—	70	Drva trda, 4 kub. mtr.	6	60
Špeh, svež	—	60	» mehka	5	—

FRANC ZORC

sv. Petra cesta št. 23

priporoča

vsakovrstno pšenico

moko in otrobe,

posameznikom pošilja tudi od 50 klg. naprej proti povzetju. 474 3--1

☛ Ceniki in vzorci na zahtevo franko. ☛

Lične razglednice
 kažejo ljubljanske župne cerkve,
 založila je in prodaja
 »Prodajalnica
 katol. tisk. društva
 (K. Nižman)
 v Ljubljani
 Hopitarjeve ulice šte. 2.

Razproaujalcem dá se znaten popust.

Sladna kava šolske družbe sv. Cirila in Metoda

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikortij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravi bobovi kavi, ki se vam bo gotovo dopadel, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača

kava in sladna kava

šolske družbe sv. Cirila in Metoda

411 13 20 Dobiva se povsod!

Sladna kava šolske družbe sv. Cirila in Metoda

● Redka priložnost za nakup pohištva. ●

Jan. Dogan-a
 mizarški pohištveni obrt
 v Ljubljani 470 2

na Dunajski cesti št. 15 (v Medjatovi hiši)
 priporoča svojo dobro vrejeno

zalogo

vsakovrstnega likanega in politiranega pohištva.

glđ. 5-, 7-50, 10-, 12-, 14-,

Naročila se točno izvršujejo.
 — Cenilnik s podobami zastoj in franko. —

● Radi obilne zalogo 10 odstotkov ceneje. ●

sidro

Liniment. Capsici compos.

852 iz lekarnе Richter-jeve v Pragi 24-22

priznано izvratno bolečine olajšujoče ma-
zilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v
vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno
domače zdravilo kar kratko kot 759 40-40

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s
znano varstveno marko „sidro“ kot pristas.

Richter-jeva lekarna
pri slatem levu v Pragi.

Dve ovci!

472 1-1

Pri Boštjan-u Trampuš v Šeničici, župnija
Preska pri Medvodah *sta ušli dve ovci*, katere je
kupil v Skofjiloki 24. avgusta Bili sta doma iz žup-
nije Poljane; mogoče, da sta šli na svoj stari dom.
Kdor ju nazaj privede, dobi primerno plačilo.

Sprejme se

krepak deček

poštenih starišev za vrtnarski obrt pri *Luki*
Tomšiču v Ljubljani, Poljanski nasip. 470 2-1

Prevezla sva

gostilno vinogradnikov

(staroznano „Bobenčkovo“ krčmo)

na *Glincah*, kjer bodeva postregla slavnemu ob-
činstvu s pristno ceneno pijačo in okusno jedjo.

Prostorni vrt in pripravna dvorana sta na raz-
polago za shode in veselice, živinski hlev je
pa pripravljen za živino voznikov iz okolice.

Na *Glincah*, 25. avgusta 1899. 471 1-1*Boštjan in Alojzija Žvan.*

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lap-
poni-ju gosp. lekarnarju **G. Piccoliju** v Ljubljani
pristržno zahvalo za doposlano Jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diplomo dne 27. novembra 1897 podeli-
li naslov „Dvorni založnik Nj. svetosti“ s pra-
vico v svoji firmi po-
leg naslova imeti tudi
grb Nj. svetosti.

Imenovani zdrav-
nik ter tudi mnogi
drugi slaviti profesorji
in doktorji zapisujejo
bolehavim **G. Pic-
colijevo žel-
odeno tink-
turo**, katera
krepeča želodec,
povečuje slast,
pospešuje pre-
baviljenje in te-
lesno odprtje.
Naročila vspre-
jema proti povzetju in
točno izvršnje **G. Pic-
coli**, lekarnar „pri an-
golu“ v Ljubljani, na
Dunajski cesti.

Tinkturo za žel-
odec pošilja izdelovatelj
v skatljah po 12 steklo-
ničic za gld. 1'25 a. v., po 24 stekl. za gld. 2'40,
po 36 za gld. 3'50, po 70 za gld. 6'50, po 110 za
gld. 10'30. — Poštino mora plačati p. n. naročnik.

361 12-11

— *Vizitnice*
in kovertе s firmo —

priporoča *Katoliška Tiskarna v Ljubljani.*

Največji izbor.

Skrbno
izdelovanje

Preobleke. Popravila.

Najnižje cene.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Oelz-ova kava

je od dne priljubljena ker bo-
do dne bolj priljubljena bovo
kavo spremenil v zdravo, okusno
in pokrepčevalno redilno sredstvo.
400 (20-14)
Rudeči zavitki z belim trakom.

**Vožnje karte
in
tovorni listi**

AMERIKO.

312 24 Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel 20,

ali pa

317 25—25

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 29.

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisli 415 20—12

apneno-železni sirup.

Ta 29 let z največjim uspehom rabljeni prsni sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejenosti.

896 (20—20)

Cena steklenic 1. gl. 25 kr. po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polsteklenic ni.)

Prosimo, da se vedno zrecno zahteva **Herbabny-jev apneno-železni sirup**. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime, „**Herbabny**“ vtisnjeno z vzvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo uradno registrov. varstveno znamko, na katera znamenja naj se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII./1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju in v kronovinah.

Birmanska darila!

Priporočam svojo bogato največjo zalogo zlatih, srebrnih in nikelnastih 442 9

— U R —

verižic, uhanov, zapestnic, ovratnih verižic, prstanov itd. po jako znižanih cenah. Se priporočam ter uljudno vašim

Fr. Čuden

trgovina z zlatino in srebrnino. v Ljubljani, na mestnem trgu.

Cenki gratis in franko!

Najnovejše stvari. — Vse novosti najceneje

Društvo za dietetične izdelke, Curih.

Enterorosa

idealno dietetično zdravilo za odrasle in otroke.

S prav izrednim vspehom se rabi pri slabem prebavljenju, pri akutnem in kroničnem želodčnem in črevesnem katáru, driski, kolelini — tudi tedaj, če druga sredstva ne pomagajo. To spričujejo profesorji, zdravniki in zahvalna pisma privatnikov. V vsaki hiši naj bi jo imeli.

Prodaja se v puščah in škatljah po 1 gl. 50 kr. in 60 kr.

Apneni kasein

(Calcium - Phosphat - Casein) v obliki praška.

Izredni živež za veliko in malo.

Edino umen način, apno v večji meri spraviti v organizem, kadar je tega treba zaradi zdravja.

Redi kri in vtrjuje kosti, je toraj priporočati že malim otrokom.

Poseben učinek napravlja pri bledici, malokrvnosti, pri živčnih boleznih, škrofelnih, krvici; je porodnicam in drugim krepilo prve vrste.

456 18—5

Potrjeno po veljakh.

Prodaja se v puščah po 1 gl. 50 kr.

← Dobiti je v vseh lekarnah. →

Kdor si želi omisliti lepo, trpežno in ceno streho iz škrlja, blagovoli naj se obrni do mene podpisanega, ker le edino pri nas se dobi

najizbornejši kranjski škrl (Daehschiefer).

Prevzamem cele strešne naprave z tesarskim in kleparskim delom vred. Delo najsolidneje. Jamstvo na več let. — Za obilno naročbo se priporoča z najodličnejšim spoštovanjem

437 10—9

Fran Kovič

Osredke, p. Dol, (Lustthal) Kranjsko.

Lekarna Trnkóczy

v Ljubljani (Kranjsko)

na Mestnem trgu poleg mestne hiše (rotovža)

priporoča nastopno naštetá tekóm mnogih let z najboljšim učinkóm uporabljana in preizkušena Doktor pl. Trnkóczyjeva zdravilna sredstva:

Najcenejše se dobivajo vsa zdravilna sredstva, ako se naročajo po pošti ter se najtočneje odposiljajo tudi, ako se samo en kos zahteva.

Pogled mestnega trga in Ub. pl. Trnkóczyjeve lekárne v Ljubljani.

Varčnim gospodinjam, katere hočejo štediti sedaj tako dragi sladkor pri prirejanju živil, za dojenčke, otroke, bolehaljoče na živcih, okrevajoče, slabotne, trpeče na pomanjkanji kivi, bledične, za bolnike in vsakogar sploh, se priporoča mesto razburjajočega, brezmočnega ruskega čaja in kave Doktor pl. Trnkóczyjev

Kakao sladni čaj

kot prijetno okusno, krepčujoče, zdravo in najcenejše redilno sredstvo. Zavoj $\frac{1}{4}$ kg vsebine) 20 kr., 14 zavojev samo glđ. 2-50.

Nadalje se priporočajo:

Doktor pl. Trnkóczy-ja

Marija Celje. Varstvena znamka.

Želodčne

kapljice. Dobro sredstvo za želodec. — Steklenica 20 kr., dvanajst steklenic glđ. 2 —

Krogljice,

odvajalne, želodec čistilne. — Škatljica 21 kr., šest škatljic glđ. 1-05. — Osladkorjene krogljice, škatljica 40 kr., tri škatljice glđ. 1-—.

Prsni,

pljučni in kašljivi sok ali zeliščin sirup, prirejen iz rahlo razkrajajočega apnenega železa olajšuje kašelj razkrajá sliz, olajšuje bolečine in kašelj, pospešuje tudi slast in tvori kri. — Steklenica 56 kr., šest stekl. glđ. 2-50.

Protinski

ali vribalni cvet (udov cvet, Gichtgeist) priporočljiv kot bolečine v križu, rokah in nogah utešujoče in oživljuje vribalno sredstvo posebno po dolgoletni pešhoji in po težkem delu. —

Steklenica 50 kr., šest steklenic glđ. 2-25.

Tinktura

zoper kurja očesa, preizkušeno sredstvo proti pekočim kurjim očesom, bradavicam, trdi koži na nogah, trdim žuljem in ozeb-

linam. Ugodnost ima tinktura zato, ker treba samo s čopičem z njo namazati bolehuo meso. — Steklenica 40 kr., šest steklenic glđ. 1-75.

Varstv. znamka. Varstv. znamka.

Ker skrbé gg. p. n. ekonomí, poljedelci, živinorejci itd. najbolj, da si vzredé zdravo in krepko živino, zato opozarjamo iste prav posebno na Doktor Trnkóczyjeva živino-redéča sredstva.

Živino

redilni prašek za notranjo porabo pri kravah, volih in konjih. Ako živina noče vživati krme, v pridobitev in zboljšanje ml-ka se uporablja vže nad 50 let z najboljšim uspehom. — Zavoj z navodilom uporabe 50 kr., pet zavojev samo glđ. 2-—.

Prasičji

hranilni in redilni prašek. Ohranjujoče, varjujoče in dijetetično sredstvo za prašiče. Za notranjo uporabo; redi

meso in pospešuje odebeletost. — Zavoj 25 kr., 5 zavojev samo glđ. 1-—.

Varstv. znamka.

Varstv. znamka.

666 12-1